

Nye revisjonsstandarder

NKRF fagkonferanse 2010
14. – 15. juni

Nye revisjonsstandarder

- ISA etter Claritystandard – hva innebærer dette ?
- Revisjonsstandard (RS) – offentlige tillegg
- ISA – særlige hensyn til offentlig sektor
- Veien videre ?

Claritystandard

- Vedtatt av styret i DnR
- Revisjon av regnskapsperioder fra 1.1.2010
- ISA-ene - egne fotnotehenvisninger i kravpunkter som evt. i motstrid med norsk lovgivning
- Clarityformat:
 - Skiller klart mellom krav og veiledning
 - Krav og veiledning i to separate deler

Claritystandard

- Bakgrunn for clarity-prosjektet
- Forbedre lesbarheten og forståelsen
 - Beskrive et mål for hver ISA
 - Skille krav fra veiledningsmaterialet
 - Klargjøre pliktene som kravene i ISA-ene pålegger revisor
 - Redusere kompleksiteten i eksisterende ISA-er

12.427.200,00
43.760,00
7.430.000,00
3.231.421,50
62.110.977,20
430.500,00
550.429,00
112.020,00
79.439.777,31
1.001.540,00
65.000,00
3.500,00
290.456,80
499.000,00
34.020,00
70.000,00
31.028,00
83.423.000,00
53.000,00
9.700,00

www.nkrf.no

Claritystandard

- 36 revisjonsstandarder omfattet
- ISQC 1 – kvalitetskontrollsystem i revisjonsfirmaer
- Skille:
 - 16 ISA-er: reviderte og omredigerte
 - 19 ISA-er: bare omredigerte

www.nkrf.no

RS i dag: Tillegg for offentlig sektor

- 31 RS og SK 1 kvalitetskontroll for revisjonsselskap
- 22 RS og SK 1 – inneholder tillegg for offentlig sektor
- 10 RS for revisjonsbevis – ikke offentlige tillegg

12.427.200,00
43.760,00
7.430.000,00
2.231.421,50
62.110.977,20
430.500,00
550.429,00
112.020,00
79.439.777,31
1.001.540,00
65.000,00
3.500,00
290.456,80
499.000,00
34.020,00
70.000,00
31.228,00
83.423.000,00
53.000,00
9.700,00
www.nkrf.no

Tillegg for offentlig sektor

- Forskrift § 4: god kommunal revisjonsskikk
- Dept. kommentar:
- God kommunal revisjonsskikk - rettslig standard
- Viser til tillegg for offentlig sektor
- Sammenfallende med god revisjonsskikk for regnskapsrevisjon

Tillegg for offentlig sektor

- Etter RS: tillegg med informasjon og forhold som er viktig å hensynta ved offentlig sektor
- Eks.RS 240: Misligheter
 - Rapportering av misligheter – spesielle bestemmelser i revisjonsmandatet
 - Kommunale foretak – skriftlig rapportere til kontrollutvalget med kopi til adm.sjef
 - Ikke mulig å trekke seg fra oppdraget som beskrevet i RS

12.427.200,00
43.760,00
7.430.000,00
3.231.421,50
62.110.977,20
430.500,00
550.429,00
112.020,00
79.439.777,31
1.001.540,00
65.000,00
3.500,00
290.456,80
499.000,00
34.020,00
70.000,00
31.028,00
53.423.000,00
53.000,00
9.700,00
7.000,00
7.000,00

www.nkrf.no

ISA: Særlige hensyn til offentlig sektor

- Av 28 ISA-er og ISQC 1 (ikke 700-800)
 - 17 ISA - er og ISQC 1 – særlige hensyn til offentlig sektor. Veiledning: A-pkt. i ISA
 - 11 ISA – er: inneholder ikke særlige hensyn til offentlig sektor
 - Revisjonsbevis
 - Planlegging
 - Nærstående parter
 - Bruk av intern revisor og ekspert
 - Konsernregnskaper
 - Kommunikasjon til overordnet ansvar

ISQC 1: Kvalitetskontrollsystem firma

- A15-A16: trusler mot uavhengighet, viktigheten av off. virksomheter
- A17 og 23: rotasjon av oppdragsansvarlig revisor ikke alltid mulig – revisorl. § 5a-4. Retn.linjer for å følge intensjon
- A51: i off. sektor – vurdere uavhengighet til oppdragskontrollør ved valg av denne

www.nkrf.no

ISA 200: Overordnede mål og gjennomføring av en revisjon

- A11: Revisjonsmandat i off. sektor mer omfattende – ansvaret for revisjonsledelsen kan omfatte flere oppgaver
- A57: Revisors oppgaver og plikter i off. sektor – påvirket av rev. mandat og myndigheter
 - Revisjon i off. sektor - større omfang
 - Ytterligere oppgaver/plikter – ikke i ISA
 - Kan være i uttalelser fra INTOSAI eller nasj. standardsettere eller retningslinjer utarbeidet av revisororganisasjoner i offentlig sektor

12.427.200,00
43.760,00
7.430.000,00
3.231.421,50
62.110.977,20
430.500,00
550.429,00
112.020,00
1.439.777,31
1.001.540,00
65.000,00
3.500,00
290.456,80
499.000,00
34.020,00
70.000,00
31.228,00
83.423.000,00
53.000,00
9.700,00

www.nkrf.no

ISA 210: Vilkår for revisjonsoppdrag

- A27: Off. sektor – lov og forskrift føringer for valg av revisor og oppgaver og plikter
- Nyttig for revisor i off. sektor med mer omfattende engasjementsbrev enn pkt. 11 i ISA
- A37: Off. sektor – lovgivning som styrer revisjonsmandatet kan inneholde spesifikke krav

www.nkrf.no

ISA 220: Kvalitetskontroll av revisjon av regnskaper

- A9: Revisor i off. sektor utnevnt ved lovfestede prosedyrer
- A12: I off. sektor ytterligere relevant kompetanse for å oppfylle rev.mandat
 - Rapporteringsordninger
 - Forvaltningsrevisjon
 - Etterlevelse av lov, forskrift og pålegg
 - Forebygging og avdekking av misligheter og korrupsjon

ISA 240: Misligheter ved revisjon av regnskaper

- A6: Revisors forpliktelser ved misligheter
- Resultat av lov, forskrift og pålegg
- Særskilt dekket av rev. mandat
- Ikke begrenset til vesentlig feilinformasjon i regnskap
- Videre forpliktelse til å vurdere risikoer for misligheter

ISA 240: Misligheter ved revisjon av regnskaper

- A57: I off. sektor – i mange tilfeller ikke mulig for revisor å trekke seg pga. mandat eller allmennhetens interesser
- A67: Rapportering av misligheter kan være gjenstand for spesielle bestemmelser etter revisjonsmandat eller lov, forskrift eller pålegg

ISA 250: Vurdering av lover og forskrifter ved revisjon av regnskaper

- A20: Revisor i off. sektor kan være forpliktet til å rapportere brudd på lov og forskrift til lovgiver eller annet styrende organ eller rapportere dem i revisjonsberetningen

12.427.200,00
43.760,00
7.430.000,00
.231.421,50
62.110.977,20
430.500,00
550.429,00
112.020,00
79.439.777,31
1.001.540,00
65.000,00
3.500,00
290.456,80
499.000,00
34.020,00
70.000,00
31.228,00
83.423.000,00
53.000,00
9.700,00
www.nkrf.no

ISA 265: Kommunikasjon av mangler i intern kontroll til dem som har overordnet ansvar for styring og kontroll, samt ledelsen

- A27: Revisor i off. sektor kan ha ytterligere oppgaver og plikter til kommunikasjon av mangler i intern kontroll som er identifisert ved rev.
- Detaljnivå og til hvilke parter er ikke omhandlet i ISA-en

12.427.200,00
43.760,00
7.430.000,00
2.231.421,50
62.110.977,20
00,00
550.429,00
112.020,00
79.439.777,31
1.001.540,00
65.000,00
3.500,00
290.456,80
499.000,00
34.020,00
70.000,00
31.228,00
83.423.000,00
53.000,00
9.700,00
700,00
00
00

www.nkrf.no

ISA 315: Identifisering og vurdering av risikoene for vesentlig feilinformasjon gj. forståelse av enheten og dens omgivelser

- A21: Elementer som lov, forskrift eller andre autorative kilder kan påvirke off. enhets virksomhet, og er viktige å vurdere for forståelse av virksomhet
- A35: Ledelsens mål i off. sektor påvirket av off. ansvarlighet
- A65: Revisorer i off. sektorer ofte ytterligere oppgaver og plikter ved intern kontroll
 - Bredere og mer detaljert gj. intern kontroll

12.427.200,00

43.760,00

7.430.000,00

3.231.421,50

62.110.977,20

430.500,00

550.429,00

112.020,00

79.439.777,31

1.001.540,00

65.000,00

3.500,00

290.456,80

499.000,00

34.020,00

70.000,00

31.228,00

83.423.000,00

53.000,00

9.700,00

7.000,00

7.000,00

7.000,00

7.000,00

7.000,00

7.000,00

7.000,00

7.000,00

7.000,00

www.nkrf.no

ISA 315: Identifisering og vurdering av risikoene for vesentlig feilinformasjon gj. forståelse av enheten og dens omgivelser

- A113: Påstander om regnskapet i off. sektor i tillegg til A104:
 - Transaksjoner og hendelser er blitt utført etter lov eller myndighet
 - Slike påstander kan falle inn under revisjon av regnskapet

12.427.200,00
43.760,00
7.430.000,00
3.231.421,50
62.110.977,20
430.500,00
550.429,00
112.020,00
79.439.777,31
1.001.540,00
65.000,00
3.500,00
290.456,80
499.000,00
34.020,00
70.000,00
31.000,00
83.423.000,00
53.000,00
9.700,00
www.nkrf.no

ISA 320: Vesentlighet ved planlegging og gjennomføring av en revisjon

- A2: Off. sektor – lovgiver og regulerende myndigheter er primær brukerne av regnskapet
- Regnskapet – brukt til andre beslutninger enn øk. beslutninger
- Derfor: fastsettelse av vesentlighet:
 - Påvirkes av lov, forskrift og andre pålegg
 - Behovet for finansiell informasjon som lovgiver og allmennheten har i forhold til handlingsplaner og tiltak i off. sektor

ISA 330: Revisors håndtering av anslåtte risikoer

- A17: I off. sektor kan revisjonsmandatet og avt. spesielle krav til revisjonen påvirke revisors vurdering av:
 - Typen, tidspunkt og omfanget av videre revisjonshandlinger

12.427.200,00
43.760,00
7.430.000,00
3.231.421,50
62.110.977,20
430.500,00
550.429,00
112.020,00
79.439.777,31
1.001.540,00
65.000,00
3.500,00
290.456,80
499.000,00
34.020,00
70.000,00
31.028,00
83.423.000,00
53.000,00
9.700,00

www.nkrf.no

ISA 402: Særlige hensyn ved revisjon av en enhet som bruker en serviceorganisasjon

- A10: Serviceorganisasjon i annen jurisdiksjon – revisor må opparbeide forståelse av lovgivning for å få tilgangsrettigheter
- Revisorer i off. sektorer kan bruke annen revisor til å utføre tester av kontroller eller substanshandlinger

www.nkrf.no

ISA 450: Vurdering av feilinformasjon identifisert under revisjonen

- A19 og 20: Vurdering av feilinformasjon er vesentlig påvirket av revisors oppgaver og plikter ved lov, forskrifter, pålegg, og rapp. av spesifikke forhold
- Allmennhetens interesse, ansvarlighet, redelighet og sikring av effektivt tilsynd kan påvirke vurdering av vesentlighet. Særlig etterlevelse av lov, forskrift og andre pålegg

ISA 510: Nye revisjonsoppdrag – inngående balanse

- A1: Kan være begrensning i overføring av informasjon fra offentlig revisor (Riksrevisjonen) til revisor i privat sektor

12.427.200,00
43.760,00
7.430.000,00
12.421,50
62.110.977,20
430.500,00
550.429,00
12.020,00
79.439.777,31
1.001.540,00
65.000,00
3.500,00
290.456,80
499.000,00
34.020,00
70.000,00
31.228,00
83.423.000,00
53.000,00
9.700,00

www.nkrf.no

ISA 520: Analytiske handlinger

- A11: Sammenheng mellom regnskapsposter ved næringsdrivende enheter er ikke alltid relevant ved ikke-økonomiske enheter i off. sektor
- Relevante sammenhenger kan være variasjoner som utgifter per kilometer anlagt vei eller antall nyanskaffede kjøretøyer sammenlignet med antall utrangerte

12.427.200,00

43.760,00

7.430.000,00

3.231.421,50

62.110.977,20

430.500,00

550.429,00

112.020,00

72.439.777,31

1.001.540,00

65.000,00

3.500,00

290.456,80

499.000,00

34.020,00

70.000,00

31.028,00

83.423.000,00

53.000,00

9.700,00

7.000,00

7.000,00

7.000,00

ISA 540: Revisjon av regnskapsestimater, estimater på virkelig verdi og tilhørende tilleggsopplysninger

- A11: Enheter i off. sektor – spesialiserte eiendeler hvor vanskelig å måle virkelig verdi eller annen gjengs verdi
- Spesialiserte eiendeler genererer ikke kontantstrømmer – krever estimering og kan være komplisert og i sjeldne tilfeller ikke mulig

12.427.200,00
43.760,00
430.000,00
3.231.421,50
62.110.977,20
430.500,00
550.429,00
112.020,00
99.439.777,31
1.001.540,00
65.000,00
3.500,00
290.456,80
499.000,00
34.020,00
70.000,00
31.028,00
83.423.000,00
53.000,00
9.700,00
www.nkrf.no

ISA 560: Hendelser etter balansedagen

- A5: I off. sektor kan datoen for offentliggjøringen av regnskapet være dato hvor revidert regnskap og tilhørende revisjonsberetning legges frem for lovgiver eller på annen måte gjøres offentlig
- A14: Når ledelsen ikke korrigerer regnskapet kan revisor separat til lovgiver rapportere betydningen av hendelser etter balansedagen for regnskap og revisjonsberetningen

12.427.200,00

43.760,00

7.430.000,00

3.231.421,50

62.110.977,20

430.500,00

550.429,00

112.020,00

439.777,31

1.001.540,00

65.000,00

3.500,00

290.456,80

499.000,00

34.020,00

70.000,00

31.028,00

83.423.000,00

53.000,00

9.700,00

9.700,00

9.700,00

9.700,00

9.700,00

9.700,00

9.700,00

9.700,00

www.nkrf.no

ISA 570: Fortsatt drift

- A1: Ledelsens forutsetning om fortsatt drift er relevant for enheter i off. sektor
 - Off. sektor drives kommersielt
 - Statlig støtte reduseres eller trekkes tilbake
 - Privatisering
- Tvil om fortsatt drift:
- Enheten i off. sektor ikke har midler til drift
 - Politiske beslutninger som berører tjenesteyting fra enheten

ISA 580: Skriftlige uttalelser

- A9: Mandat for revisjon i off. sektor kan være videre
- Kan føre til ytterligere skriftlige uttalelser fra revisjonsledelsen
- Kan omfatte skriftlige uttalelser som bekrefter at transaksjoner og hendelser er gjennomført i overensstemmelse med lov, forskrift eller andre pålegg

Nye revisjonsstandarder

- Er revisjon i offentlig sektor mer omfattende enn i privat sektor ?
- IFAC (utarbeider ISA) og INTOSAI (riksrevisjoner) – JA
- Veien videre:
 - INTOSAI utarbeidet Practice Notes: veiledninger for bruk av ISA-ene ved revisjon i offentlig sektor
 - Riksrevisjonen og NKRF til norsk
 - KRD ?

www.nkrf.no

Nye revisjonsstandarder

- God kommunal revisjonsskikk = god revisjonsskikk
- utfordringer dette innebærer:
 - Rotasjon av revisor etter 7 år, revisorl. § 5a-4
 - Uavhengighet, kommunel. § 79
 - Ethiske regler

Takk for oppmerksomheten

12.427.200,00
43.760,00
7.430.000,00
3.231.421,50
62.110.977,20
430.500,00
550.429,00
112.020,00
79.439.777,31
1.001.540,00
65.000,00
3.500,00
290.456,80
499.000,00
34.020,00
70.000,00
31.228,00
83.423.400,00
53.000,00
9.700,00
700,00
100,00

www.nkrf.no

